Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Rok VIII Wilno, dn. 10 marca 1934 r. Nr. 5

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Redakcja: Wilno, z. Bernardyński 6, m. 1. Administracja: Wilno, ul. Metropolitalna 1. P. K. O. 80.833

Ogłoszenia: Cała strona 48 zł., 1/2 str. 24 zł., 1/4 str. 12 zł., 1/8 str. 8 zł.

Prenumerata: Rocznie 15 zł., półrocznie 8 zł., Nr. pojedyńczy 80 groszy

Elegi vos et posui vos, ut eatis et fructum adferatis. *Joan. 15. 16.*

TREŚĆ ZESZYTU.

DZIAŁ URZĘDOWY.

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ:

Dekret św. Penitencjarji Apostolskiej o nadaniu odpustów na dni uroczystości papieskich. — Nominacje XX. Biskupów Przemyskich. — Odznaczenia.

ZARZĄDZENIA PRAWNO-PAŃSTWOWE:

Ustawa z dnia 17-go marca 1934 roku o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyn zgonu.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Współpraca proboszcza w wychowaniu alumnów (1) *X. A. Jagłowski.*

Upamiętnijmy pobyt Ojca św. Piusa XI w Wilnie.

KRONIKA

I. Stolica Apostolska: Ku końcowi Roku Jubileuszowego. Konsystorze papieskie. Uroczysta kanonizacja.

II. Kronika Archidiecezjalna: Stan zdrowia Arcypasterza. Misje parafjalne. Powrót J. E. ks. Biskupa-Sufragana. Akademja ku czci św. Tomasza. Uchwały zjazdu prezesów Akcji Katolickiej w Oszmianie. Dwutygodniowy kurs Pomocnic Parafjalnych.

III. Kronika krajowa: List Pasterski Episkopatu Polski. „Domy rekolekcyjne". Odczyty liturgiczne. Administr. Apostolski na Łemkowszczyźnie. O „Krucjatę Eucharystyczną" w szkołach.

IV. Kronika zagraniczna: Biskupi amerykańscy przeciw niemoralnym filmom. Wybitny uczony w Anglji został katolikiem. Odchrześcijanianie Alzacji. Stan prasy katolickiej w Anglji. Chrześcijańskie Związki Zawodowe w Austrji.

Rok VIII Wilno, dn. 10 marca 1934 r. Nr. 5

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Redakcja: Wilno, z. Bernardyński 6, m. 1. Administracja: Wilno, ul. Metropolitalna 1. P. K. O. 80.833

Ogłoszenia: Cała strona 48 zł., 1/2 str. 24 zł., 1/4 str. 12 zł., 1/8 str. 8 zł.

Prenumerata: Rocznie 15 zł., półrocznie 8 zł., Nr. pojedynczy 80 groszy

Elegi vos et posui vos, ut eatis et fructum adferatis. *Joan. 15. 16.*

DZIAŁ URZĘDOWY

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ

Dekret Św. Penitencjarji Apost. o nadaniu odpustów na dni uroczystości papieskich.

Oddawna w wielu miejscach po całym świecie katolickim istnieje chwalebny zwyczaj, że rokrocznie, najczęściej z okazji rocznicy obioru lub koronacji Najwyższego Arcykapłana, ustanawia się szczególniejszy dzień, już to dla uczczenia Papiestwa Rzymskiego i rozważania jego niezliczonych dobrodziejstw, dotąd na cały świat spływających, już też dla podziękowanie Bogu za zachowanie w dobrym stanie życia Najwyższego Sternika Kościoła, jak również dla uproszenia od tegoż Dawcy wszelkiego dobra potrzebnej pomocy w zarządzie Kościołem.

Dlatego słusznie wypadało, by wierni, tak wierną uległość i szczerą miłość względem Stolicy Apostolskiej okazujący, biorąc udział w nabożeństwie w wyżej wskazanym dniu uroczystym, otrzymywali jakąś nagrodę z tego skarbca duchownego, który posiada Kościół, a którego Papież Rzymski jest Najwyższym Zawiadowcą.

Jego Świętobliwość przeto Ojciec Św. Pius XI, z Bożej Opatrzności Papież, z ojcowską łaskawością uwzględniając prośbę niżej podpisanego Kardynała Penitencjarjusza Wielkiego, w wyżej wymienionym zbawiennym celu złożoną, na audjencji temuż dnia 15 bieżącego miesiąca danej, udzielić raczył odpustu *zupełnego* wszystkim wiernym, którzy, po należytem wyznaniu grzechów i Ucztą świętą zasileni, w ten uroczysty dzień przynajmniej w jednej z wyżej wyrażonych funkcyj religijnych będą brali

udział i pomodlą się w intencji tegoż Najwyższego Pasterza, cząstkowego zaś dziesięciu lat — tym wszystkim, którzy pobożnie i przynajmniej ze skruchą w sercu również wezmą udział w jednej z wymienionych funkcyj, modląc się na intencję Najwyższego Pasterza.

Powyższe ma wieczyste znaczenie bez ogłaszania Listu Apostolskiego, bez względu na jakiekolwiekbądź przeciwne zarządzenie.

Dan w Rzymie, z pałacu św. Penitencjarji, dnia 29 grudnia 1933 roku.

(M. P.) *W. Lauri,* Penitenc. W.
J. Teodori, Sekretarz.

(*Acta Ap. Sedis,* t. 26, str. 35).

Nominacja XX. Biskupów Przemyskich.

W zeszycie styczniowym r. b. *Acta Ap. Sedis* podały nominacje XX. Biskupów Przemyskich. Dnia 25 listopada 1933 roku został mianowany Ordynarjuszem Przemyskim JE. Ksiądz Biskup Franciszek Barda, dotychczasowy Sufragan Przemyski, tegoż dnia— biskupem tyt. Helenopolskim i Sufraganem Przemyskim JE. Ks. Wojciech Tomaka, Kan. katedr. przemyski.

(*Acta Ap. Sedis,* t. 26, str. 22).

Odznaczenia.

Pismem Sekretarjatu Stanu Ojciec Św. zamianować raczył dnia 16 listopada 1933 r. ks. Ignacego Majewskiego z diec. włocławskiej Szambelanem Tajnym i dnia 2 listopada 1933 r., ks. Feliksa Zalewskiego z diec. pińskiej — Szambelanem Honorowym.

(*Acta Ap. Sedis,* t. 26, str. 39).

ZARZĄDZENIA PRAWNO-PAŃSTWOWE.

Ustawa z dnia 17-go marca 1932 r. o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyn zgonu.

(Dzien. Ust. Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 35, Rok 1932, poz. 359).

Art. 1.

1) Ciała osób zmarłych, z wyjątkiem zmarłych na choroby zakaźne, nie mogą być chowane przed upływem 24 godzin od chwili zgonu.

2) Najpóźniej po upływie 72 godzin od chwili zgonu zwłoki powinny być usunięte z mieszkania, celem pochowania lub w razie odroczenia terminu po-

chowania celem złożenia w domu przedpogrzebowym lub kostnicy do czasu pochowania.

3) Zwłoki osób, zmarłych na choroby zakaźne, których wykaz ustala Minister Spraw Wewnętrznych, powinny być natychmiast po stwierdzeniu zgonu usunięte z mieszkania i pochowane w ciągu 24 godzin od chwili zgonu na najbliższym cmentarzu.

4) Wyjątki od terminów, w pkt. 2) i 3) oznaczonych, mogą być czynione jedynie po utrwaleniu zwłok za zezwoleniem powiatowej władzy administracji ogólnej.

5) Od chwili zgonu aż do pochowania zwłoki powinny być przechowywane w taki sposób, aby nie mogły wywierać szkodliwego wpływu na otoczenie.

Art. 2.

1) Prawo pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa pozostała rodzina osoby zmarłej, a mianowicie: a) pozostały małżonek (ka), o ile nie jest w separacji, b) krewni zstępni, c) krewni wstępni, d) krewni boczni do 4-go stopnia pokrewieństwa, e) powinowaci w linji prostej do 1-go stopnia. Prawo pochowania osób wojskowych, zmarłych w czynnej służbie wojskowej, w stanie spoczynku i uczestników powstań narodowych, mają także właściwe władze wojskowe w myśl przepisów wojskowych. Prawo chowania osób duchownych wyznań, uznanych przez Państwo, przysługuje również właściwej władzy duchownej.

2) Powiatowe władze administracji ogólnej mogą przekazywać zakładom uniwersyteckim do celów naukowych zwłoki, nie pochowane przez rodzinę w rozumieniu ust. 1. Zaskarżenie decyzji władz administracyjnych nie wstrzymuje jej wykonania.

3) Zwłoki nie pochowane, względnie nie przekazane uniwersyteckim zakładom w myśl ust. 1 i 2, winny być pochowane przez gminę miejsca zgonu, o ile nikt inny nie weźmie tego obowiązku na siebie.

4) Obowiązek pochowania zwłok, określony w niniejszym artykule, nie wyklucza żądania zwrotu kosztów na podstawie innych ustaw.

5) Szczegółowe przepisy w zakresie, unormowanym w ust. 1 — 3, wydaje w drodze rozporządzenia Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 3.

1) Zgon i jego przyczyna winny być ustalone przez lekarza, leczącego chorego w ostatniej chorobie.

2) W razie niemożności dopełnienia przepisów pkt. 1), stwierdzenie zgonu i jego przyczyny winno nastąpić w drodze oględzin, dokonywanych przez lekarza urzędowego danej gminy lub w razie jego braku przez inną osobę, powołaną do tych czynności przez władze gminne, przyczem koszty tych oględzin i wystawionego świadectwa nie mogą obciążać rodziny zmarłego.

3) Sposób wykonywania oględzin oraz kwalifikacji osób, które w braku lekarzy mogą być powoływane do wykonywania oględzin, określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

4) Osoby, wymienione w ust. 1 i 2, stwierdzają zgon i jego przyczyny w sporządzonych w tym celu kartach zgonu. Karty zgonu winny być wypełnione w dwóch dla każdego przypadku zgonu egzemplarzach według formularzy, których treść oraz sposób wypełnienia określa Minister Spraw Wewnętrznych.

5) Jeden z egzemplarzy karty zgonu ma służyć dla celów pochowania zwłok, drugi zaś dla celów statytystycznych.

6) Pochowanie zwłok, bądź przekazanie ich władzom uniwersyteckim bez uprzedniego stwierdzenia zgonu i jego przyczyny w karcie zgonu w myśl przepisów niniejszej ustawy jest wzbronione.

7) Lekarze, stwierdzający zgon i jego przyczyny, obowiązani są udzielać powiatowej władzy administracji ogólnej na jej żądanie dla celów statystycznych wyjaśnień, odnoszących się do faktu zgonu i jego przyczyny. O ile zmarły pozostawał podczas ostatniej choroby pod opieką lekarską, wyjaśnienia winny również dotyczyć przebiegu tej choroby. Wyjaśnienia te stanowią tajemnicę urzędową i mogą być zużytkowane tylko dla celów statystycznych oraz w postępowaniu sądowem.

8) Opłaty pocztowe, związane z korespondencją lekarzy, udzielających wzmiankowanych wyjaśnień, pokrywane będą z budżetu państwowego.

9) Zarówno lekarz, jak i inna osoba, powołana do wykonywania oględzin zwłok (ust. 1 i 2), jeżeli przy dokonaniu tej czynności powezmą pewność lub uzasadnione podejrzenie, że przyczyną zgonu była choroba zakaźna, podlegająca obowiązkowemu zgłoszeniu, lub przestępstwo, powinni zawiadomić o tem natychmiast w pierwszym przypadku najbliższą władzę gminną, w drugim zaś— właściwą sądową lub prokuratorską, albo najbliższy posterunek policji państwowej.

10) Zabrania się chowania bez zezwolenia władzy sądowej zwłok ludzkich, co do których istnieje pewność lub zachodzi uzasadnione podejrzenie, że przyczyną zgonu było przestępstwo. Jeśli postępowanie karne zostało wszczęte, pochowanie jest dopuszczalne tylko za zezwoleniem władzy sądowej.

Art 4.

1) Zwłoki ludzkie mogą być pochowane przez złożenie w dołach ziemnych, w grobach murowanych lub katakumbach kościelnych lub cmentarnych (art. 5, 6, 7, 9 i 10) i zatopienie w morzu (art. 13).

2) Przenoszenie lub przewożenie zwłok w otwartych trumnach jest wzbronione.

3) Doły ziemne i groby murowane, przeznaczone do składania zwłok i szczątków ludzkich, mogą się znajdować tylko na cmentarzach, katakumby na cmentarzach lub pod kościołami.

4) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, określa wyjątki od zasad, ustalonych w niniejszym artykule, oraz ustala szczegółowy sposób stosowania postanowień niniejszej ustawy do tych wyjątków.

Art. 5.

1) Cmentarze powinny znajdować się na ogrodzonym terenie, odpowiednim pod względem sanitarnym.

2) Na każdym cmentarzu ma być dom przedpogrzebowy lub kostnica, które służą:

a) do składania ciał osób zmarłych do czasu pochowania ich,
b) do wykonywania obrzędów rytualnych,
c) do wykonywania oględzin sądowo-lekarskich i sanitarno-policyjnych zwłok ludzkich.

3) Domy przedpogrzebowe lub kostnice mają być założone na wszystkich cmentarzach w przeciągu lat pięciu od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

4) Szczegółowe przepisy określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 6.

1) Zakładanie, rozszerzanie i zamykanie cmentarzy, jako też ich utrzymanie i zarządzanie niemi jest prawem i obowiązkiem gminy, bądź utworzonego w tym celu związku gmin, o ile obowiązek ten dla jednej gminy jest zbyt uciążliwy lub utrudniony. O zakładaniu, rozszerzaniu i zamykaniu cmentarzy przez związki gmin decydują powiatowe władze administracji ogólnej po wysłuchaniu opinji wydziału powiatowego.

2) Uprawnienia, wymienione w ust. 1, przysługują w ramach obowiązujących przepisów również uznanym przez Państwo związkom religijnym i innym wyznaniowym osobom prawnym i instytucjom wojskowym. Prawa Kościoła katolickiego do zakładania, rozszerzania, zamykania, jako też zarządzania i utrzymania swych cmentarzy określa art. XVII Konkordatu, zawartego ze Stolicą Apostolską w dniu 10 lutego 1925 r. (Dz. U. R. P. № 72, poz. 501).

3) Za korzystanie z cmentarzy i urządzeń cmentarnych mogą być przez związki religijne i inne osoby prawne, do których cmentarze należą, pobierane opłaty na cele, określone w ust. 1. Na cmentarzach gminnych opłaty te podlegają zatwierdzeniu władzy, sprawującej nadzór nad gminami w sprawach finansowych. Wszelkie wydatki gmin, związane z wykonaniem obowiązków, wynikających z niniejszej ustawy, a nie pokryte z wyżej wspomnianych opłat, pokrywają gminy w sposób, przewidziany dla innych wydatków gminnych. W przypadku braku odpowiednich funduszów na założenie cmentarza gminnego wojewoda, z którym w tym względzie współdziała z głosem stanowczym wydział wojewódzki, może odroczyć termin wykonania tego obowiązku na okres, który uzna za konieczny. Opłaty, pobierane na cmentarzach związków i osób prawnych, wymienionych w ust. 2, wyznaczają właściwe naczelne organa tych związków lub osób. Opłaty te podlegają zatwierdzeniu przez wojewódzką władzę administracji ogólnej, o ile są wyższe od opłat, ustalonych dla najbliższego cmentarza gminnego, lub o ile inne przepisy prawne nie normują tej sprawy w sposób odmienny.

4) W razie konieczności zajęcia pod cmentarz gruntów państwowych Radzie Ministrow przysługuje prawo odstąpienia tych gruntów, o ile wartość poszczególnych objektów nie przekracza 100.000 złotych, w drodze sprzedaży, czy zamiany, lub bezpłatnie.

5) Grunty, potrzebne na cele cmentarne, mogą być nabyte na zasadach, określonych w obowiązujących przepisach o wywłaszczeniu nieruchomości na potrzeby urządzeń użyteczności publicznej, a w województwach krakowskiem, lwowskiem, tarnopolskiem i stanisławowskiem z zastosowaniem ustawy z dnia 18 lutego 1878 r. (Dz. u. p. austr. № 30).

Art. 7.

1) Wybór miejsca na założenie lub rozszerzenie każdego cmentarza jako też zamknięcie cmentarza gminnego podlega uprzedniemu zatwierdzeniu powiatowej władzy administracji ogólnej, jeśli zaś chodzi o cmentarze gmin, wydzielonych z powiatów, wojewódzkiej władzy administracji ogólnej. Władze te sprawują również nadzór nad przestrzeganiem przez organa, uprawnione do zarządu cmentarzami, przepisów niniejszej ustawy i zarządzeń, wydanych na jej podstawie.

2) Jeżeli zajdzie potrzeba ze względów publicznych, władze wymienione w ust. 1, winny z własnej inicjatywy zarządzić otwarcie lub rozszerzenie cmentarza gminnego na koszt gminy, do tego obowiązanej, o ile gmina na wezwanie tego nie uczyni. Tejże władzy przysługuje prawo zamykania cmentarzy. Prawo zamykania cmentarzy wyznaniowych ze względów użyteczności publicznej przysługuje Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z zastrzeżeniem stosowania do cmentarzy rzymsko-katolickich postanowień art. VI i XIV, zdanie pierwsze Konkordatu.

Art. 8.

1) Zwłoki ludzkie i ich szczątki muszą być przyjęte do pochowania na cmentarz gminny w obrębie gminy miejsca zgonu, zaś na cmentarzach innych osób prawnych mogą być chowane jedynie za zgodą zarządów tych cmentarzy z zastrzeżeniem przepisów art. 15 ust. 1 niniejszej ustawy.

2) W razie braku cmentarza w gminie miejsca zgonu, zwłoki i ich szczątki, o ile nie zostaną pochowane na cmentarzu wyznaniowym, winny być przewiezione do najbliższego cmentarza gminnego, gdzie muszą być przyjęte do pochowania.

Art. 9.

1) Użycie terenu cmentarnego po zamknięciu cmentarza na inny cel nie może nastąpić przed upływem 50 lat od chwili ostatniego pochowania zwłok na cmentarzu. Po upływie powyższego terminu użycie terenu cmentarnego na inne cele jest dopuszczalne, lecz bez uszkodzenia pamiątek wartości historycznej lub artystycznej; pamiątki takie mogą być przeniesione na odpowiednie miejsce za zezwoleniem wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

2) Za zezwoleniem wojewódzkiej władzy administracji ogólnej teren cmentarny może być w wypadkach wyjątkowej potrzeby ze względów użyteczności publicznej użyty na inny cel przed upływem terminu, określonego w ust. 1, a to w drodze porozumienia z właścicielami cmentarza, zaś w razie nie dojścia do porozumienia, stosownie do przepisów o wywłaszczeniu na cele użyteczności publicznej (art. 6 ust. 5).

3) Przy zmianie przeznaczenia terenu cmentarnego szczątki zwłok, znajdujące się na tym terenie, winny być przeniesione na inny cmentarz na koszt nabywcy terenu starego cmentarza.

Art. 10.

1) Grób nie może być użyty do ponownego chowania przed upływem lat 20.

2) Po upływie lat 20 ponowne użycie grobu do pochowania nie może nastąpić, jeżeli jakakolwiek osoba zgłosi zastrzeżenie przeciw temu i uiści opłatę, przewidzianą za pochowanie zwłok, stosownie do postanowienia art. 6 ust. 3. Zastrzeżenie to ma skutek na dalszych lat 20 i może być odnawiane.

3) Przepis powyższy nie ma zastosowania do chowania przed upływem powyższego terminu w grobach murowanych, przeznaczonych do pomieszczenia zwłok więcej niż jednej osoby.

4) Dozwolone są umowy, przedłużające termin, przed upływem którego nie wolno użyć grobu do ponownego pochowania.

5) Niezależnie od powyższych przepisów jest zabronione użycie do ponownego pochowania grobów, mających wartość pamiątek historycznych (ze względu na swą dawność lub osoby, które są w nich pochowane, lub zdarzenia, z któremi mają związek), albo wartość artystyczną.

6) Prawa, nabyte przed wejściem niniejszej ustawy w życie, a wynikające z dalej idących zobowiązań zarządu cmentarnego, pozostają nienaruszone.

Art. 11.

1) Przewożenie zwłok i szczątków w granicach Rzeczypospolitej na odległość nie więcej niż 30 klm., a na obszarze gminy, w której nastąpił zgon, bez względu na odległość, może być dokonywane bez uzyskania specjalnego zezwolenia.

2) Przewożenie zwłok w obrębie Rzeczypospolitej na odległość dalszą, przewożenie koleją i statkami na wszelką odległość, a również wywożenie poza granice Rzeczypospolitej może być uskutecznione jedynie po uzyskaniu zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce zgonu.

3) Na sprowadzenie zwłok i szczątków z obcego państwa należy uzyskać zezwolenie powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce, w którem zwłoki i szczątki mają być pochowane.

4) W przypadkach śmierci wskutek chorób zakaźnych, których wykaz ustala Minister Spraw Wewnętrznych, zezwolenie na przewóz zwłok (ust. 1, 2 i 3) nie może być udzielone przed upływem dwóch lat od chwili zgonu. Wyjątki od tej zasady mogą być czynione przez Ministra Spraw Wewnętrznych, który uprawnienia swe w tym względzie przekazać może wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Art. 12.

1) Ekshumacja zwłok może być dokonana:

a) na umotywowaną prośbę rodziny lub otoczenia osoby zmarłej za zezwoleniem powiatowej władzy administracji ogólnej;

b) na zarządzenie władzy sądowej w trybie, przewidzianym przez prawo;

c) z polecenia powiatowej władzy administracji ogólnej w razie podejrzenia, że śmierć nastąpiła z powodu choroby zakaźnej, nie stwierdzonej za życia;

d) na mocy postanowienia powiatowej władzy administracji ogólnej w razie zajęcia terenu cmentarnego na inny cel.

2) W przypadkach, wymienionych pod d), zwłoki, jako też ich szczątki powinny być pochowane na nowo w innem miejscu. W przypadkach wywłaszczenia terenu cmentarnego koszty ekshumacji i przeniesienia ponosi ta osoba, na rzecz której teren cmentarny został wywłaszczony.

3) Zwłoki osób, zmarłych na choroby zakaźne, których wykaz ustala Minister Spraw Wewnętrznych, nie mogą być ekshumowane w przypadkach, przewidzianych w ust. 1 lit. a), przed upływem dwóch lat od dnia zgonu.

4) Pozwolenia na ekshumacje, jako też na przewóz zwłok ludzkich podlegają na rzecz Skarbu Państwa opłatom, których wysokość określa Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 13.

1) Ciała osób zmarłych na okrętach, będących na pełnem morzu, powinny być chowane przez zatopienie w morzu zgodnie ze zwyczajami morskiemi. Wszakże w przypadkach, kiedy okręt może w przeciągu 24 godzin przybyć do portu, objętego programem podróży, należy zwłoki przewieść na ląd i tam je pochować.

2) Wyjątki od powyższych przepisów mogą być czynione przez kapitana okrętu z uwzględnieniem wskazań sanitarnych i wojskowych, jeżeli chodzi o okręty wojenne lub inne, używane dla celów wojskowych.

Art. 14.

1) Naruszenie przepisów niniejszej ustawy, jak również rozporządzeń, wydanych na jej podstawie, ulega w drodze administracyjnej karze aresztu do 6-ciu tygodni i grzywny do 500 złotych lub jednej z tych kar.

2) Karze tej ulegają również osoby, zachowujące się na cmentarzu w sposób nie licujący z powagą miejsca, albo też osoby, wykonywające lub usiłujące wykonać na cmentarzu wbrew wyraźnemu zakazowi jego zarządu czynności, sprzeciwiające się w sposób widoczny charakterowi cmentarza lub jego wyłącznemu przeznaczeniu dla danego wyznania, o ile czyny te nie noszą cechy przestępstwa, karalnego wedle innych obowiązujących przepisów karnych. Postanowienie niniejsze nie dotyczy czynności urzędowych organów publicznych.

Art. 15.

1) Właściwe organa związków religijnych i wyznaniowych osób prawnych, wymienionych w art. 6 ust. 2, wydadzą zarządzenia, dopuszczające na okres pięcioletni po wejściu w życie niniejszej ustawy przyjmowania na te cmentarze także zwłok osób, nie należących do tego wyznania, dla którego cmentarz jest przeznaczony, jeżeli w promieniu 30 klm. od miejsca zgonu niema cmentarza gminnego lub odpowiedniego wyznaniowego, lub też cmentarza opuszczonego, uznanego przez właściwą powiatową władzę administracji ogólnej za nadający się do grzebania zwłok.

2) Bliższe szczegóły, dotyczące sprawy, objętej niniejszym artykułem, określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 16.

Zastosowanie przepisów, zawartych w art. 3 ust. 4 i 5 niniejszej ustawy, o ile te dotyczą stwierdzenia zgonu i jego przyczyny w przypadkach, gdy zmarły nie pozostawał w ostatniej chorobie pod opieką lekarza, następować będzie w gminach, nie posiadających lekarza urzędowego, w miarę wyznaczania innych osób, powołanych do oględzin zwłok. Zastosowanie tych przepisów winno nastąpić jednakże przed upływem lat 3 od ogłoszenia niniejszej ustawy.

Art. 17.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a co do art. 6 ust. 4 i art. 12 ust. 4 także z Ministrem Skarbu.

Art. 18.

1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej, z wyjątkiem województwa śląskiego, w sześć miesięcy od dnia, następującego po ogłoszeniu.

2) Z chwilą wejścia w życie postanowień niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy prawne w sprawach, tą ustawą unormowanych.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki.*
Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor.*
Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki.*
Kierownik Minist. Wyznań Religijnych i Ośw. Publ.: *B. Żongołłowicz.*
Minister Skarbu: *Jan Piłsudski.*

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Ks. Antoni Jagłowski

WSPÓŁPRACA PROBOSZCZA W WYCHOWANIU ALUMNÓW [1].

(1).

W trudnem i odpowiedzialnem dziele wychowania kleryków bierze udział wiele czynników. Na pierwszem miejscu należy postawić osobę Biskupa-Ordynarjusza, który swoją powagą zakreśla wytyczne linje wychowania alumnów oraz czuwa nad całością życia seminaryjskiego; kolejno idą bezpośredni wychowawcy: rektor, ojciec duchowny, vice-rektor, prefekt i profesorowie, którzy w granicach swoich obowiązków wspólnie kształcą i wychowują alumnów.

Inne czynniki pochodzą z poza seminarjum: to duchowieństwo, z którem się styka kleryk, a przedewszystkiem proboszcz, a następnie rodzina.

Wśród tych licznych wpływów na kształtowanie się charakteru przyszłego kapłana, poza moderatorami seminaryjskimi, najgłębszy i najsilniejszy powinien być wpływ *proboszcza*, który przez prawo kościelne i przez samo życie powołany jest na współwychowawcę kleryka i na pomocnika władzy seminaryjskiej w urabianiu alumna.

Przed powstaniem seminarjów duchownych, jako specjalnych zakładów naukowo-wychowawczych dla przygotowywania kapłanów, kandydaci do stanu duchownego kształcili się w szkołach katedralnych i klasztornych. Przyjął się jednak zwyczaj, że proboszczowie u siebie na plebanji przygotowywali młodzieńców na przyszłych sług bożych. Było to czemś naturalnem, aby kształcenie przyszłego duszpasterza odbywało się w atmosferze życia parafjalnego, i aby schodzący do grobu kapłan pozostawiał po sobie następcę.

Echo dawniejszej praktyki odbiło się i w nowym kodeksie Prawa kanonicznego. Kanon 1353 wkłada w pierwszej mierze na proboszczów obowiązek, aby troszczyli się o pomnożenie powołań kapłańskich i okazywali daleko idącą pomoc młodzieńcom, dającym pewne oznaki powołania do stanu duchownego: „Dent operam sacerdotes, praesertim parochi, ut pueros, qui indicia praebeant ecclesiasticae vocationis, peculiaribus curis a saeculi

---

[1]) Odbitka z *Ateneum Kapłańskiego,* t. 32, za łaskawem zezwoleniem PW. Autora.

contagiis arceant, ad pietatem informent, primis litterarum studiis imbuant divinaeque in eis vocationis germen foveant".

List Apostolski Piusa XI, z dnia 1 sierpnia 1922 r., uzupełnia i rozwija treść can. 1353: „Gdy proboszczowie osądzą, że nadszedł czas właściwy, będą się starali wychowanków swoich oddać na naukę do jakiego seminarjum, iżby tam dzieło przez nich rozpoczęte, przeprowadzono w odpowiedni sposób. Gdyby na przeszkodzie stanęło ubóstwo młodzieńców, a kapłani sami nie mogli dostarczyć środków, wówczas pobudzą serca chętnych osób do niesienia pomocy, kładąc im przed oczy jużto świętość, jużto niepomierny tego dzieła pożytek".

Trzeba jednak stwierdzić, że jak przytoczony kanon, tak i wspomniany list apostolski mają na uwadze jedynie budzenie i rozwijanie powołań kapłańskich u kandydatów do seminarjum oraz okazywanie im pomocy materjalnej. Natomiast wcale nie znajdujemy w Kodeksie wskazówek, dotyczących opieki ze strony proboszcza nad alumnami podczas feryj wakacyjnych.

Brak ten łatwo się da wytłumaczyć. Stolica Apostolska oddawna wypowiada swoje gorące pragnienie, aby alumni seminarjum spędzali wakacje wspólnie pod okiem przełożonych w letnich seminarjach. Nadto kan. 972 § 2 postanawia: „adspirantes omnes in Seminario commorari tenentur saltem per integrum sacrae theologiae curriculum".

W myśl przeto prawa kanonicznego, alumni powinni przebywać w seminarjum bez przerwy przynajmniej w przeciągu czterech lat studjów teologicznych, spędzając czas podczas roku szkolnego w głównem seminarjum na studjach, a podczas wakacyj w letniem seminarjum na odpoczynku. Ponieważ nie mają żadnej styczności ze swoim proboszczem, dlatego też i prawo nic nie mówi o opiece ze strony proboszcza. Najwyżej możnaby tutaj zastosować kan. 972 § 2: „Qui ad ordines adspirant et extra Seminarium legitime morantur, commendentur pio et idoneo sacerdoti, qui eis invigilet eosque ad pietatem informet". Ale ściśle biorąc i te słowa odnoszą się do tych, którzy dla słusznych powodów odbywają studja poza seminarjum.

Życie seminarjów duchownych, przynajmniej u nas w Polsce, pod względem urządzania letnich seminarjów, nie poszło całkowicie po linji wskazówek Stolicy Apostolskiej: letnich seminarjów naogół nie posiadamy, a tem bardziej nie mamy zwyczaju trzymania kleryków bez przerwy w murach seminaryjskich podczas trwania studjów teologicznych. Alumni wyjeżdżają na wakacje,

na święta Bożego Narodzenia i Wielkiejnocy do rodziny, do krewnych, albo wprost na plebanję do proboszcza.

Wobec takiego stanu rzeczy rodzi się potrzeba ochrony powołań alumnów, opieki nad ich życiem duchownem podczas pobytu poza seminarjum. Na okres wywczasów trzeba im dać kierownika i wychowawcę. Obowiązek ten całym ciężarem swoim spada na proboszcza, który występuje w zaszczytnej roli współpracownika władzy seminaryjskiej w wychowaniu przyszłego kapłana.

Sprawa wychowania alumna została szeroko uwzględniona w ostatnich synodach polskich, które w tej dziedzinie są jedynem źródłem. Najobszerniej rzecz traktuje Synod Łucki z r. 1927 (stat. 402—407). Postanowienia jego biorę za podstawę do określenia obowiązków proboszcza w stosunku do alumnów.

Jeżeli młodzieniec wyjawi pragnienie wstąpienia do stanu duchownego, proboszcz zbada:

1) „czy kandydat jest pobożny, pilny w spełnianiu obowiązków religijnych, skromny, roztropny, spokojnego charakteru, czy nie jest gburowaty, posępny;

2) czy kandydat nie ma jakichś ułomności cielesnych, czy nie jest podejrzany o jakąś zbrodnię;

3) czy rodzice kandydata są uczciwi, cieszą się dobrą sławą, prowadzą życie przykładne, czy w powołaniu syna mają na uwadze chwałę Bożą, czy raczej szukają widoków doczesnych;

4) czy w rodzinie kandydata niema dziedzicznych chorób, jak gruźlica, epilepsja i t. p.

Zebrane wiadomości prześle do Ordynarjusza lub Rektora tego seminarjum, do którego dany kandydat się zgłosił.

Proboszczowie otoczą alumna opieką troskliwą w czasie feryj, dopomagać mu będą w nabywaniu właściwych stanowi duchownemu obyczajów. Zachęcać będą do częstego przystępowania do Sakramentów św., przyuczać będą czynności kościelnych i parafjalnych, poinformują o życiu parafji, wskażą domy i miejsca, których należy unikać, zachęcą do praktykowania cnót, zwłaszcza do posłuszeństwa, miłości, szczerości, czystości, umartwienia.

Proboszczowie, jako ojcowie i kierownicy duchowni, usuwać będą wszelkie okazje, któreby odciągały alumna od życia duchownego; przestrzegać będą przed lekkomyślnością, pyszałkowatością, czuwają również, aby nie tracili wiele czasu na czytanie dzienników.

O charakterze, powołaniu, pobożności i sprawowaniu się alumna, z czasu wakacyjnego, proboszcz wyda prawdziwe zaświadczenie, które prześle bezpośrednio do Seminarjum".

Z tego wynika, 1-o że proboszcz od samego zarania budzącego się powołania do stanu duchownego, powinien czuwać, kierować i oddziaływać na formowanie się duszy przyszłego kapłana. Kandydat taki, wchodząc w progi seminarjum, przynosi już pewne nastawienie, mniej lub więcej wyraźną linję, zarysowaną ręką proboszcza. To pierwsze współdziałanie proboszcza, poważnie potraktowane, może wydatnie wpłynąć na dobór kandydatów do seminarjum.

2-o Współpraca w całej pełni występuje dopiero w późniejszym okresie, gdy młodzieniec, przyodziany w suknię duchowną, zjawia się do parafji na ferje letnie lub świąteczne. To ważna chwila i dla alumna i dla jego proboszcza. Proboszcz musi być przygotowany na przyjęcie kleryka do swojej parafji. Musi wystąpić w charakterze ojca i kierownika duchownego dla młodego, niedoświadczonego lewity. W imieniu i zastępstwie władzy seminaryjskiej ma w dalszym ciągu urabiać charakter alumna, ma głównie czuwać, aby kleryk nie stracił ducha, nabytego w murach seminarjum, przy własnych i jego przełożonych wysiłkach.

(Dok. n.).

UPAMIĘTNIJMY POBYT OJCA ŚW. PIUSA XI W WILNIE.

Na jednem z zebrań środowych u naszego Czcinajdostojniejszego Arcypasterza została poruszona przez grono Kapłanów sprawa upamiętnienia pobytu w Wilnie byłego Nuncjusza w Polsce, Achillesa Rattiego, obecnie szczęśliwie nam panującego Ojca Świętego **Piusa XI,** przez wmurowanie na domu Arcybiskupim stosownej tablicy pamiątkowej.

Jego Ekscelencja Ksiądz Arcybiskup-Metropolita najchętniej udzielił swej łaskawej zgody na zrealizowanie tego projektu.

W związku z tem powstał Komitet, mający na celu zajęcie się wykonaniem i wmurowaniem tablicy. Inicjatorzy projektu i członkowie Komitetu w przeświadczeniu, że myśl przez nich podjęta znajdzie chętne poparcie wśród Czcigodnych Kapłanów, zwraca się z uprzejmą prośbą o łaskawe składania ofiar na cel powyższy w Redakcji *Wiadomości Archidiecezjalnych Wileńskich* (*Wilno, zk. Bernardyński 6, m. 1*).

Komitet.

KRONIKA

I. Stolica Apostolska.

Ku końcowi Roku Jubileuszowego. — Nadzwyczajny Jubileusz Zbawienia Rodzaju Ludzkiego ma się ku końcowi. Zamknięcie „Wrót Świętych“ nastąpi 1 kwietnia, czyli w pierwszy dzień Świąt Wielkanocnych. Ojciec św. w dniu 5 marca, podczas Konsystorza Tajnego, wygłosił dłuższe przemówienie, poświęcone kończącemu się Jubileuszowi. Wielką pociechę Papieżowi sprawia wspaniały duchowy wynik tego Jubileuszu; wielce też budującym był widok niezliczonych pielgrzymów, idących w zawody z ludem rzymskim. „Zaiste, nie niepohamowane dążenia skłóconych klas społecznych, nie korzyści własne różnych narodów pobudziły i poruszyły dusze, mówił Ojciec św., lecz jedynie pobożność i religja, jedynie pragnienie oddania hołdu Ojcu wspólnemu. Wynika stąd, że jak chciwe i zawistne pożądanie rzeczy doczesnych dzieli i rozbija dusze, tak można twierdzić, pragnienie dóbr niebieskich godzi je i łączy w braterskim związku“.

Konsystorze papieskie. — Dn. 5 marca r. b. o godz. 11 odbył się papieski Konsystorz Tajny, na którym były omówione najbliższe kanonizacje i beatyfikacje, oraz załatwione obsadzenie wakujących stolic biskupich. Tegoż dnia odbył się Konsystorz Publiczny.

Uroczysta Kanonizacja. — Dn. 4 marca r. b. w bazylice watykańskiej odbyła się uroczystość kanonizacji błog. Marji-Michaeli od N. Sakramentu, założycielki zgromadzenia Sióstr Adoracji N. Sakramentu. W uroczystości wzięło udział 15 kardynałów, trzech patrjarchów, 40 biskupów, dwór papieski, Don Jaime, syn króla Hiszpanji, około 40 krewnych nowej świętej i liczne rzesze ludu. Po uroczystości kanonizacyjnej i ustaleniu daty obchodzenia uroczystości św. Marji-Michaeli na dzień 24 sierpnia, Ojciec św. odczytał homilję, poczem odprawił Mszę św.

II. Kronika archidiecezjalna

Stan zdrowia Arcypasterza. — Drugi tydzień się skończył od operacji J. E. Księdza Arcybiskupa. Zdaniem lekarzy, zwłaszcza p. p. dr. Michejdy i Świdy, którzy z wielką troskliwością pielęgnują Arcypasterza, jak dotąd przebieg choroby jest całkiem normalny. W najbliższych dniach Arcypasterz będzie mógł wstać z łóżka; rekonwalescencja jednak potrwa dość długo. Od paru dni Ksiądz Arcybiskup przyjmuje po kilka osób odwiedzających, przegląda gazety i już mógł odmawiać Brewjarz. Przy chorym, oprócz obsługi klinicznej, na zmiany czuwają x. x. Czyżewski, Mościcki, kan. Sawicki. Zewsząd przychodzą listowne i telegraficzne zapytania o zdrowie, życzenia rychłego wyzdrowienia i zapewnienia o modlitwach. Na wszystkie listy i depesze wysyłane są odpowiedzi z wyrazami wdzięczności. W Ostrej Bramie często odprawiane są msze św. na intencję Chorego. Ludność licznie bierze udział w modłach publicznych i prywatnych o rychły powrót do zdowia Arcypasterza.

Misje parafjalne. — Od dnia 25 lutego do dn. 4 marca odbyły się misje parafjalne w kośc. WW. Świętych w Wilnie. Misje prowadzili O. O. Misjonarze wileńscy. Frekwencja była b. liczna.

Powrót J. E. Ks. Biskupa-Sufragana. — Dn. 6 marca r. b. powrócił z kilkunastudniowego wypoczynku w Zakopanem J. E. Ks. Biskup Michalkiewicz.

Akademja ku czci św. Tomasza. — Staraniem Zarządu Koła Teologów, dnia 7 marca r. b. o godz. 7 wiecz. w Seminarjum Metropolitalnem odbyła się uroczysta akademja ku czci św. Tomasza z Akwinu, w której wzięli udział księża z miasta i alumni Seminarjum Metropolitalnego.

Uchwały zjazdu prezesów Akcji Katolickiej w Oszmianie. — Ostatnio odbyty w Oszmianie Zjazd Prezesów parafjalnych zarządów Akcji Katolickiej powziął uchwały, dotyczące dalszego rozwoju i pogłębienia Akcji Katolickiej. W tym celu mają być urządzone w najbliższym czasie kursy dla poszczególnych Zarządów Akcji Katolickiej, ujęte w ten sposób, aby w każdej parafji wytworzyć uświadomioną, wykształconą i przejętą apostolskim duchem elitę katolicką, którąby przez swoją pracę pogłębiała i rozszerzała dotychczasowe zdobycze Akcji Katolickiej na terenie dekanatu. Równolegle z tem położono większy nacisk na pracę wśród S. M. P. Ostanio instruktorzy Związku Młodzieży Polskiej przeprowadzają dla zarządów S. M. P. kursy, które mają również na celu pogłębienie ideologji Akcji Katolickiej i pracy katolickiej wśród młodzieży pozaszkolnej.

Dwutygodniowy Kurs Pomocnic Parafjalnych. — Od dn. 25 lutego do dn. 10 marca r. b. odbył się w Wilnie dwutygodniowy kurs Pomocnic Parafjalnych. W kursie brało udział od 70 do 75 osób, w znacznej części mających średnie wykształcenie. Na kursie wygłoszono 72 wykłady. Każda uczestniczka kursu otrzyma specjalne zaświadczenie. Pomocnice parafjalne w niektórych krajach, zwłaszcza w Niemczech, okazały się bardzo pożytecznemi w pracy duszpasterskiej, oświatowej i społecznej.

III. Kronika krajowa.

List pasterski Episkopatu Polski. — D. 21 lutego r. b. Episkopat Polski ogłosił List Pasterski do wiernych całej Rzeczypospolitej. List nosi tytuł: *O ducha chrześcijańskiego w Polsce* i omawia najbardziej aktualne zagadnienia, które ściśle łączą się z życiem religijnem i moralnością wiernych. Arcypasterze stwierdzają, że walka z wiarą Chrystusową i Kościołem w Polsce istnieje, że zagrożone są zasady obyczajności chrześcijańskiej i powaga rodziny przez podrywanie jej sakramentalnego znaczenia i szerzenie praktyk niemoralnych w życiu seksualnem, wreszcie ostrzegają przed propagandą komunizmu. XX. Biskupi mimochodem potrącają o dwie organizacje, mianowicie: Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet i Legjon Młodych, które w swych wystąpieniach nieraz wrogo ustosunkowywały się do zasad religji katolickiej, i nawołują je do nawrotu z fałszywej drogi.

„Domy rekolekcyjne". — Z inicjatywy xx. Jezuitów Sodalicje Maryańskie rozpoczęły staranie o zbudowanie wielkiego domu rekolekcyjnego dla wszystkich stanów w Częstochowie. O projekcie tym poinformowano Ojca św., i oto w ostatnich dniach J. Em. Ks. Kard. Pacelli wystosował do generała Jezuitów, o. Ledochowskiego, nast. treści pismo: „Mam zaszczyt zawiadomić Wielebność Waszą, że Ojciec św. z przyjemnością obejrzał projekt nowego domu rekolekcyjnego, który ma powstać w Polsce w Częstochowie. Radość sprawia Jego Świątobliwości najpierw widok, z jaką ochotą polskie Sodalicje Maryańskie ofiarują swą pomoc do urzeczywistnienia tych planów, a powtóre, że czynią to w pobożnej intencji przysporzenia Kościołowi dzielnych pracowników na polu

Akcji Katolickiej. Namiestnik Chrystusowy dziękuje nadto za piękną myśl wiązania z Jego imieniem tak wielkiego i dobrze pomyślanego dzieła duchownego miłosierdzia i pragnąc, by obfite łaski Boże dopomogły do wykonania świętego przedsięwzięcia i do zebrania zeń bogatych owoców, dla dobra dusz i dla chwały Bożej, przesyła wszystkim, co przyczynią się do wykonania tego zamiaru, Apostolskie swoje Błogosławieństwo".—Staraniem Instytutu Akcji Katolickiej w Kielcach, urządzony został tymczasowy Dom rekolekcyjny, obliczony na 40 osób. Dnia 17 lutego odbyło się poświęcenie kaplicy i pierwsza Msza św. Wieczorem rozpoczęły się rekolekcje dla pierwszego kompletu niewiast, które prowadzić będzie ks. dr. Sobczyński, dyrektor diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej.

Odczyty liturgiczne. — Staraniem Katolickiego Związku Polek diecezji łódzkiej w „Domu katolickim" zostały zorganizowane w dniach 22—23—24 lutego wykłady liturgiczne, ilustrowane przezroczami, p. t. *Msza św. i żywy współudział wiernych w jej sprawowaniu.* Program wykładów obejmował referaty: *Istota i części Mszy św.*, *Historja Mszy św. w początkach chrześcijaństwa, czasy Chrystusa Pana i apostolskie, czasy Ojców Kościoła i pisarzy kościelnych, Szaty liturgiczne, Naczynia liturgiczne, Uczestnictwo wiernych we Mszy św.*, *Spiew liturgiczny.*

Administr. Apostolski na Łemkowszczyźnie.—Administracja Apostolska, utworzona dla Łemkowszczyzny, obejmować będzie dekanaty: Bukowsko, Gorlice, Grybów, Dymów, Dukla, Krosno, Muszyna, Rymanów, Sanok. Na rezydencję dla Administratora Apostolskiego, ks. dr. Mikołaja Nagórzańskiego, wyznaczony został Rymanów. Wobec agitacji rosyjsko-prawosławnej w tym zakątku kraju utworzenie specjalnej jednostki administracyjnej kościelnej obrządku wschodniego było niezbędną wprost koniecznością. Niestety, niektóre pisma kilka dni temu wystąpiły z krytyką tego zarządzenia Stolicy św.; jest to dowód niezrozumienia nietylko rzeczywistych potrzeb religijnych Łemków, lecz nawet interesu państwowego.

O „Krucjatą Eucharystyczną" w szkołach.—Niektóre kierownictwa szkół powszechnych czynią trudności czyto w zakładaniu nowych, czy w prowadzeniu już istniejących w szkołach stowarzyszeń dziatwy „Krucjata Eucharystyczna" i powołują się na zarządzenia swoich Inspektorów szkolnych. Gdy taki wypadek zajdzie, księża uczący religji w szkołach, czy to etatowi katecheci, czy duszpasterze, winni oświadczyć kierownikom szkół, że Ministerstwo W.R. i O.P. pismem z dnia 4 stycznia 1928 r. Nr. I — 2287/27 orzekło, iż nie widzi przeszkód, aby organizację „Krucjata Eucharystyczna" wśród młodzieży szkół powszechnych traktować jako organizację dozwoloną o charakterze religijnym, analogicznie do postanowień okólnika Ministerstwa W.R. i O.P. z dnia 3 września 1927 r. Nr. O. H. fiz. 752/27, dotyczącego szkół średnich. Jeżeli to nie pomoże, należy zażądać okazania sobie rozporządzenia odwołującego lub zmieniającego powyższe orzeczenie Ministerstwa W. R. i O. P. O ile wiadomo, Ministerstwo W. R. i O. P. nietylko swego zarządzenia z dn. 4 stycznia 1928 nie odwołało, ale nadto w ostatnich czasach P. Minister W. R. i O. P. niektórych XX. Biskupów ustnie zapewnił, iż „Krucjata Eucharystyczna" jest w szkole powszechnej organizacją dozwoloną. „Krucjata Eucharystyczna", jako stowarzyszenie ściśle religijne, należy do istotnej pracy duszpasterskiej księdza

katechety, przeto nie należy prosić kierownictwo szkoły o zgodę na jej założenie, lecz tylko uwiadomić, kiedy się ją zaprowadza. Nadto, jako organizacji w szkole dozwolonej, przysługuje jej prawo zbierania się i odbywania swoich zebrań w szkole.

IV. Kronika zagraniczna.

Biskupi amerykańscy przeciw niemoralnym filmom.—W początku lutego w Waszyngtonie odbyła się konferencja Episkopatu amerykańskiego, w której wzięło udział 126 biskupów. Jednem z zadań jej było omówienie problemu wartości wychowawczej filmu i zorganizowanie akcji w sprawie produkcji filmów wartościowych pod względem moralnym. Biskup z Los Angelos, Cantwell, oświadczył, że 22 miljony katolików staną w tej walce z niemoralnemi filmami za swoimi Biskupami i że będą bojkotowali producentów, którzy nic sobie nie robią z upomnień Kościoła.

Wybitny uczony w Anglji został katolikiem. — Ostatniemi czasy do Kościoła katolickiego przystąpił dr. Alfred Piney, dyrektor oddziału patologicznego przy londyńskim Instytucie rakowym. Mimo dość młodego wieku (dr. Piney liczy obecnie 38 lat życia) jest to obecnie jedna z wybitniejszych powag w dziedzinie badań nad rakiem. Jest on członkiem Royal Medical Society, towarzystwa patologów, związku lekarzy i autorem wielu cennych prac naukowych.

Odchrześcijanianie Alzacji. — Liga wolnomyślicieli w Strasburgu urządziła niedawno manifestację, w czasie której miał przemawiać jeden z przywódców tej wywrotowej organizacji, wydelegowany specjalnie z Paryża. Na sali między bezbożnikami i studentami katolickimi doszło do gwałtownego starcia, któremu położyło kres dopiero zjawienie się policji i straży pożarnej. Jeszcze tego samego wieczoru katolicy strasburscy zwołali zebranie, na którem zaprotestowali energicznie przeciwko propagandzie wolnomyślicielskiej w Alzacji, a zwłaszcza przeciwko atakom na konkordat. W tym samym czasie socjaliści i komuniści zgromadzili swych zwolenników przed domem, w którym znajduje się schronisko studentów katolickich, wybili w nim wszystkie szyby i poturbowali wielu studentów. Te wykroczenia bezbożników wywołały wśród społeczeństwa alzackiego najwyższe oburzenie.

Stan prasy katolickiej w Anglji. — Katolicki tygodnik *The Universe* osiągnął obecnie nakład 103.256 egz. (rok temu miał 101.202). *The Catolic Times* bije dziś tygodniowo 32.435 egz., podczas gdy rok temu osiągnął tylko 30.913. Stałe umacnianie się obu tych placówek jest bardzo znamienne dla wzrostu wpływów katolickich w Anglji.

Chrześcijańskie związki zawodowe w Austrji. — Ostatniemi czasy chrześcijańskie związki zawodowe w Austrji notują niezwykle liczny, wprost masowy, napływ zgłoszeń nowych członków. W związku z tem różne t. zw. „neutralne“ związki zawodowe szerzą pogłoski o zamierzonem jakoby rozwiązaniu związków chrześcijańskich, co, oczywiście, nie odpowiada prawdzie.

Drukowano za zezwoleniem J. E. Księdza Arcybiskupa - Metropolity.

Redaktor i Wydawca KS. LEON ŻEBROWSKI, Kan. Kapit. Metropol.

DRUKARNIA ARCHIDIECEZJALNA W WILNIE.

DO BIBLJOTEK MŁODZIEŻY POLSKIEJ

Gwido Trzywdar - Rakowski: — **Ukrzyżuj go!** Teatr dla Młodzieży Męskiej Nr 42. Poznań 1934. Nakładem Sp. Akc. „Ostoi". Wydawnictwo Zjednoczenia Młodzieży Polskiej. Cena zł. 1.—

Zaletą tej sztuki jest, że można ją wystawiać poprostu w czterech ścianach i z garstką dobrej woli, dzięki prostocie scenarjusza, dekoracyj i kostjumów. Ale ta prostota ma jedną zaletę pierwszorzędną — jest artystyczna. Autor w umiejętny sposób ujął w sceny historję Męki Pańskiej, stwarzając misterjum, możliwe do wystawienia w najskromniejszych warunkach.

E. Ołdakowski: **Kółko oszczędności w S.M.P.** — Szare książeczki S. M. P. Nr 4. Poznań 1934. Nakładem Sp. Akc. „Ostoi". Wydawnictwo Zjednoczenia Młodzieży Polskiej. Cena 60 gr.

Broszurka ta przyda się bardzo, bo kryzys nauczył ludzi oszczędności, więc i SMP. coraz więcej oszczędzają. Jak sobie dawać radę w kółku oszczędności, mówią poszczególne rozdziały książki. Zarządy skorzystają dużo, a nawet te, które narazie niemyślą jeszcze o zakładaniu takiego kółka, nabiorą do niego ochoty.

Broszurkę tę uzupełniają 4 zeszyty książkowości (Księga kasowa, kontowa, pokwitowań i oszczędności) do użytku skarbnika i sekretarza kółka.

Marja Ojerzyńska: **Baśnie i czary.** Bibljoteka Wieczornicowa Nr. 33. Poznań 1934. Nakładem Sp. Akc. „Ostoi". Wydawnictwo Zjednoczenia Młodzieży Polskiej. Cena zł. 1.40.

Jest to wieczornica na role żeńskie. Sam tytuł wskazuje na to, że zawiedzie nas ona w fantastyczny kraj podań ludowych. Role ich w twórczości poetyckiej i rozliczne rodzaje omawia wykład. Śpiewy, deklamacje, fragmenty sceniczne i t. p. zapoznają nas z treścią szeregu baśni i legend. Miła i poetyczna całość urozmaicona jest humorem kilku monologów, wygłoszonych przez czarownice, które czarują na scenie, ale niegroźnie dla uczestników przedstawienia, którego powodzenie, zwłaszcza w karnawale może być zapewnione.

Radom: **Dobry wieczór.** Rewja na role żeńskie. Bibljoteka Wieczornicowa. Nr 35, Poznań 1934. Nakładem Sp. Akc. „Ostoi". Wydawnictwo Zjednoczenia Mł. Pol. Cena 0.90 zł.

Utwór oryginalny w swoim rodzaju. Nie wszystko jest wprawdzie nowego układu, bo są w tej rewji także i utwory dawniejsze, ale mało znane i dobrze się stało, że je wydrukowano, bo są bardzo zabawne,— np. pyszny monolog „Katydra".

Rewja ma formę współczesną, nie dziw więc, że występuje w niej konferancierka. Nazywa się właśnie tak jak trzeba: Baj-baja. Gawędzi miło i wesoło, nadając rewji piętno ciepła i humoru. Pierwsza rewja SMP. udała się. „Dobry wieczór" może być naprawdę dobrym wieczorem w karnawale — i zawsze.

Eremus: **Tajemnica Odkupienia.** Bibljoteka Wieczornicowa Nr 36. Poznań 1934. Nakładem Sp. Akc. „Ostoi". Wydawnictwo Zjednoczenia Młodzieży Polskiej. Cena zł. 2.10.

Jest to wieczornica religijna, stosowana na obchody wielkopostne. Znakomity jest wykład. Tłumaczy on nadzwyczaj jasno, na czem polega odkupienie ludzkości przez Chrystusa i jak z niego mamy korzystać. Wszystkie urozmaicenia nawiązują bądź to do poszczególnych cierpień Jezusowych, bądź do owoców z nich płynących. Zespół grający jak i widzowie mogą więc odnieść dużą korzyść z tej wieczornicy, pogłębia ona bowiem i rozszerza pozytywnie naszą znajomość prawdy wiary o Odkupieniu.

X. Jan Zieja: **Opowieść pasyjna.** Bibljoteka Wieczornicowa Nr 37, Poznań 1934. Nakładem Sp. Akc. „Ostoi". Wydawnictwo Zjednoczenia Młodzieży Polskiej. Cena zł. 1.10.

Jest to nowy, zupełnie oryginalny tomik B. W. dla zespołów żeńskich i męskich. Opowieść nie jest przedstawieniem scenicznem w dosłownem znaczeniu tego słowa, ale zespołowem czytaniem Ewangelji, którą chór przeplata śpiewem polskich pieśni kościelnych o Męce Pańskiej. To też nadaje się ona do przeprowadzenia nawet w najskromniejszych warunkach. W polskiej literaturze scenicznej to nowość dotąd nie spotykana. Opowieść cechuje nowoczesna forma dramatyczna i głębokie wżycie się w Mękę Zbawiciela.

BIBLJOGRAFJA

O. J. G. Villefranche T. J. — **Dziękczynienie w zjednoczeniu z Sercem Jezusowem,** czyli sposób dobrego wyzyskania chwil po Komunji świętej. Przełożyła z francuskiego *Iza Platerowa.* Kraków 1934. Wydawnictwo XX. Jezuitów. Str. 384.

Chwile przed Komunją św. i po niej — to chwile Boże, chwile najcenniejsze dla każdej duszy miłującej Pana Jezusa. Trzeba je umieć wykorzystać. Książeczka o. Villefranche'a uczy tego wykorzystywania i, trzeba przyznać, uczy znakomicie, bo pod auspicjami Serca Jezusowego — Mistrza nad mistrzami. Skorzysta z niej każda dusza, i kapłanowi da ona wiele dobrych myśli.

X. K. Kozłowski — X. E. Nowicki. — **Vademecum proboszcza i spowiednika.** Praktyczny przewodnik po najczęściej zachodzących przepisach prawa kanonicznego. Poznań 1934. Księgarnia św. Wojciecha. Str. 143.

Prawdziwie pożyteczna i potrzebna książeczka, a że krótka, wartość jej staje się jeszcze większa. Każdy duszpasterz winien ją mieć na biurku.

NAJTAŃSZE WYDAWNICTWO PISMA ŚW.

Coraz szersze sfery naszego społeczeństwa objawiają zainteresowanie Pismem św. Trudno jednak niejednemu o nabycie Ksiąg św., bo cena naszych katolickich wydań Pisma św. jest jeszcze stale niedostępna dla przeciętnego nabywcy. Dlatego należy się szczera wdzięczność ks. prof. Władysławowi Budzikowi z diec. tarnowskiej za opracowanie i wydanie w dniach ostatnich własnym nakładem pięknej, a bardzo przystępnej w cenie, antologji Pisma św., ozdobionej ilustracjami i bardzo udatną mapą. Tytuł tej antologji: „Wybór z Pisma świętego". Obejmuje ona dwie części (Stary i Nowy Testament) w jednym tomie, łącznie 512 stron dużej ósemki za 6 zł. U autora (p. Bożęcin krak.) tylko 5ł.